

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی ایران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه ریزی آموزشی

«طرح دوره نظری»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: گروه داخلی- جراحی

عنوان درس: پرستاری بزرگسالان/ سالمندان (۱)

نوع و تعداد واحد: ۳ واحد نظری

نام مسئول درس: دکتر نیما پورغلام

مدرس/ مدرسان: دکتر نیما پورغلام، خانم دکتر نیشابوری، خانم الیاسی.

پیش نیاز/ همزمان: تشریح، فیزیولوژی، بیوشیمی، انگل شناسی، تغذیه و تغذیه درمانی، پرستاری حرفه ای، مفاهیم پایه

رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی پرستاری ترم ۳

اطلاعات مسؤل درس:

رتبه علمی: استادیار

رشته تخصصی: پرستاری داخلی جراحی

محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی علوم پزشکی ایران

تلفن تماس: ۰۲۱۴۳۶۵۱۱۷۸

نشانی پست الکترونیک: Pourgholam.n@iums.ac.ir

هدف کلی درس

این دوره دانشجویان را قادر می‌سازد که با به کارگیری دانش قبلی در زمینه مفاهیم زیربنایی پرستاری، دانش مورد نیاز برای ارزیابی جامع، برنامه ریزی و مراقبت از بزرگسال مبتلا به اختلالات مایع و الکترولیت، اختلالات عضلانی اسکلتی، اختلالات سیستم گوارشی را بر اساس فرایند پرستاری کسب نماید. در این راستا لازم است تقویت مهارت های تفکر خلاق، مراقبت مبتنی بر شواهد در کاربرد تشخیص های پرستاری به منظور تامین حفظ و ارتقا سلامت از پیشگیری تا نوتوانی، از بیمارستان تا منزل مدنظر قرار گیرد.

توصیف کلی درس

در این درس با تدریس مفاهیم مرتبط با بررسی و شناخت مددجویان مبتلا به اختلالات مایع و الکترولیت و اختلالات شایع حرکتی و عضلانی و اختلالات شایع سیستم گوارشی به دانشجو کمک می‌شود تا با تلفیق آموخته های خود با علوم پایه، بتواند بر مبنای فرایند پرستاری از بزرگسالان و سالمندان مراقبت نماید. در این راستا لازم است تقویت مهارت های تفکر خلاق، مراقبت مبتنی بر شواهد در کاربرد تشخیص های پرستاری به منظور تامین حفظ و ارتقا سلامت از پیشگیری تا نوتوانی، از بیمارستان تا منزل مدنظر قرار گیرد.

رئوس مطالب

نظری (۵۱ ساعت)

کارکرد مایعات و الکترولیت ها (۸ ساعت)

- نقش پرستار در ارائه تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توان بخشی
- مفاهیم پایه در تعادل مایه و الکترولیت ها
- اختلال حجم مایع در بدن
- اختلال در تعادل الکترولیت ها (هیپوناترمی، هایپر ناترمی، هایپر کالمی، هیپو کالمی) و تعادل اسید و باز و اختلالات اسید و باز با ذکر بررسی و شناخت علائم
- نقش پرستار در تدابیر پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری از پیشگیری تا توان بخشی.

کارکرد عضلانی استخوانی (۱۷ ساعت)

- مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم عضلانی و حرکتی
- بررسی و شناخت دستگاه حرکتی، تاریخچه سلامتی، انجام معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی، علائم شایع و مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری
- سامان دهی مراقبت از مددجو یان مبتلاء به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند شامل: صدمات سیستم عضلانی و حرکتی و مفاصل، شکستگی ها و انواع آن، در رفتگی ها پیچ خوردگی و کشیدگی ها
- مراقبت پرستاری از بیمارستان تا منزل مبتنی بر کاربرد فرایند پرستاری

- اختلالات متابولیکی استخوان، استئوپروز، بیماری پازه، استئومالاسی، نقرس، آرتريت نقرسی

- استئوآرتريت، کاربرد فرایند پرستاری

- عفونت های استخوان، استئومیلیت، آرتريت عفونی، سل استخوان و مفاصل، سل ستون فقرات

- تومورهای استخوان

- اختلالات پا، هالوکس والاگوس

کارکرد دستگاه گوارش (۲۶ ساعت)

مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش و حلق.

بررسی و شناخت تغذیه و سیستم هضم و جذب

-تاریخچه سلامتی

-معاینات و تست های تشخیصی.

-تغذیه در فرد سالم، سوء تغذیه

-انواع روش های تغذیه

-ساماندهی و مراقبت جامع بر اساس فرایند پرستاری از مددجویان مبتلا به اختلالات سیستم گوارش:

-اختلالات هضم و جذب (اختلالات دهان و دندان، غدد بزاقی) مری (دیسفاژی، اشالازی، ریفلاکس)، اختلالات معده

(گاستریت حاد و مزمن، زخم معده)، اختلالات روده ای (اختلالات التهابی، کولیت اولسراتیو، اسهال، بیماری کرون، اپاندیسیت،

پریتونیت، گاسترو انتریت، دیورتیکول، انسداد روده، سندروم روده تحریک پذیر، هموروئید و کیست پیلونیدال، فیشر آنال،

فیستول آنال، سرطان آنورکتال و آبه آنورکتال، یبوست.

-اختلالات کبد، کیسه صفرا و پانکراس (پانکراتیت حاد، سرطان پانکراس، صدمات پانکراس، کله سیستیت حاد و مزمن،

سرطان کیسه صفرا، هپاتیت ویروسی و باکتریایی، آبه کبد، پیوند کبد، آمیلوئیدوزیس و بیماری ویلسون.)

اهداف اختصاصی / زیرمجموعه‌های هر توانمندی (Core Competency):

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

اهداف جزئی:

در حیطه شناختی و دانش:

- ۱- بیماری‌های سیستم استخوانی و حرکتی، گوارشی و آب و الکترولیت‌ها را تعریف کند.
- ۲- عوامل مستعد کننده، راه‌های تشخیصی، پاتوفیزیولوژی، علائم و نشانه‌ها، راه‌های درمانی، عوارض و مراقبت‌های پرستاری لازم در هر کدام از آنها را لیست نماید.
- ۳- آموزش‌های لازم به بیماران فوق‌الذکر را فهرست نماید.
- ۴- اهمیت ارتباط و چگونگی اخذ شرح حال بیماران را در بخش‌های مربوطه را توضیح دهد.
- ۵- بررسی بیماران در بخش‌های داخلی جراحی با اختلالات آب و الکترولیت‌ها، ارتوپدی، گوارش را توضیح دهد.
- ۶- مراقبت از بیماران را در قبل و بعد از عمل شرح دهد.
- ۷- تشخیص‌های پرستاری را در مراقبت از بیماران لیست کند.
- ۸- ثبت و گزارش نکات مهم را توضیح دهد.
- ۹- مراقبت پرستاری درباره درد بیماران را توضیح دهد.
- ۱۰- اهمیت مراقبت پرستاری درباره تغذیه بیماران را توضیح دهد.

در حیطه عاطفی (باورها و نگرشها):

- ۱- به تفاوت‌های فردی مددجویان اعتقاد داشته باشد.
- ۲- باورداشته باشد که آموزش فردی هر مددجو با وجود تفاوت‌های فردی و نیازهای آنها متفاوت خواهد بود.
- ۳- باورداشته باشد که مددجو در تصمیم‌گیری در مورد موقعیت خود نقش بسیار مهمی دارد.
- ۴- باورداشته باشد که مددجو بعنوان یک انسان دارای حقوق قانونی و اخلاقی است.

در حیطه روان حرکتی (مهارت‌ها):

- ۱- تکالیف محوله را به موقع بصورت انفرادی و گروهی ارائه نماید.
- ۲- با استفاده از مهارت گوش دادن و بازخورد در بحث‌های کلاس مشارکت فعال داشته باشد.

دانشگاه علوم و معارف تربیتی خراسان

رویکرد آموزشی:

* مجازی

* حضوری

* ترکیبی

رویکرد حضوری

سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)

بحث در گروه های کوچک

یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)

یادگیری مبتنی بر سناریو

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می رود. در روزهای تعطیل کلاس با هماهنگی استاد و دانشجویان به صورت مجازی برگزار می شود.

رویکرد آموزشی
دانشگاه علم و معارف تربیتی خراسان

برنامه کلاسی پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۱) مهر ۱۴۰۳

گروه ۱ دو شنبه ها ساعت ۸ تا ۱۰ سر تا سر ترم و یک شنبه ها ۱۳ تا ۱۵ هشت هفته دوم

جلسه	عنوان مبحث فعالیت یادگیری / تکالیف	روش یاددهی - یادگیری	تاریخ ارائه	نام مدرس / مدرسان
۱	معارفه و توضیح در خصوص طرح درس آشنایی با ترکیب و مقدار مایعات بدن ، مبادلات آب و الکترولیت ها و اختلالات حجم مایع	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۶/۱۹ دوشنبه	خانم الیاسی
۲	اختلالات تعادل الکترولیت ها (سدیم، پتاسیم، کلسیم)	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۶/۲۶ دوشنبه	خانم الیاسی
۳	اختلالات تعادل الکترولیت ها (منیزیم، فسفر)، اختلالات اسید و باز	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۷/۲ دوشنبه	خانم الیاسی
۴	انواع محلول های تزریقی و مراقبت های پرستاری در تزریق هر یک از آنها	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۷/۹ دوشنبه	خانم الیاسی
۵	معارفه و توضیح در خصوص طرح درس مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم عضلانی و حرکتی	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۷/۱۶ دوشنبه	دکتر نیما پور غلام
۶	بررسی و شناخت دستگاه حرکتی، تاریخچه سلامتی، انجام معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی، علائم شایع و مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۷/۲۳ دوشنبه	دکتر نیما پور غلام
۷	مراقبت از مددجو یان مبتلا به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند شامل: صدمات سیستم عضلانی و حرکتی و مفاصل، شکستگی ها و انواع آن	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۷/۳۰ دوشنبه	دکتر نیما پور غلام
۸	مراقبت از مددجو یان مبتلا به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند شامل: در رفتگی ها پیچ خوردگی و کشیدگی ها مراقبت های پرستاری مبتنی بر کاربرد فرایند پرستاری.	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۷ دوشنبه	دکتر نیما پور غلام
۹	مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۱۳ یکشنبه	خانم دکتر نیشابوری
۱۰	اختلالات متابولیکی استخوان و استئوپروز، بیماری پازه، استئومالاسی، نقرس و آرتریت نقرسی، استئو آرتریت و فرایند پرستاری	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۱۴ دوشنبه	دکتر نیما پور غلام

۱۱	بررسی و شناخت سیستم تغذیه ای (تاریخچه - معاینه بالینی)	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۲۰ یک شنبه	خانم دکتر نیشابوری
۱۲	عفونت های استخوان :استئومیلیت، آرتريت عفونی، سل استخوانی و مفاصل و ستون فقرات.	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۲۱ دوشنبه	دکتر نیما پورغلام
۱۳	تست های تشخیصی و روش های درمانی سیستم گوارش	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۲۷ یک شنبه	خانم دکتر نیشابوری
۱۴	تومورهای استخوان و مراقبت های پرستاری، اختلالات پا :هالوس والگوس و...	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۲۸ دوشنبه	دکتر نیما پورغلام
۱۵	مراقبت از مددجویان مبتلا به سوء تغذیه (چاقی - پر خوری عصبی-بی اشتهایی)	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۹/۴ یک شنبه	خانم دکتر نیشابوری
۱۶	اختلالات بافت همبند: آرتريت رو ماتوئید، لوپوس اریتماتو سیستمیک و اسکرودرمی، مراقبت پرستاری	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۹/۵ دوشنبه	دکتر نیما پورغلام
۱۷	مراقبت از بیماران مبتلا به با اختلالات دهان(اختلالات دهان، دندان و غددبزاقی) و مری(دیسفاژی ، آشالازی،رفلاکس)	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۹/۱۱ یک شنبه	خانم دکتر نیشابوری
۱۸	مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات معده (گاستریت حاد و مزمن، زخم معده، سرطان معده).	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۹/۱۲ دوشنبه	خانم دکتر نیشابوری
۱۹	مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات روده ای(اختلالات التهابی، انسداد روده ،گاستروآنتریت، عفونت های انگلی،آپاندیسیت،پریتونیت،...)	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۹/۱۸ یک شنبه	خانم دکتر نیشابوری
۲۰	مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات روده ای(تومورها و سرطان روده، هرنی،دیورتیکول،سندرم روده تحریک پذیر، ترومای روده)	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۹/۱۹ دوشنبه	خانم دکتر نیشابوری
۲۱	مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات آنورکتال (یبوست و بی اختیاری مدفوع ،فیشر ، فیستول آنال ،هموروئید،پیلونیدال کیست)	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۹/۲۵ یک شنبه	خانم دکتر نیشابوری
۲۲	مراقبت از مددجویان مبتلا به کیسه صفرا	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۹/۲۶ دوشنبه	خانم دکتر نیشابوری
۲۳	مراقبت از مددجویان مبتلا به پانکراس	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۱۰/۲ یک شنبه	خانم دکتر نیشابوری
۲۴	مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات کبد	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۱۰/۳ دوشنبه	خانم دکتر نیشابوری

برنامه کلاسی پرستاری بزرگسالان / سالمندان (۱) مهر ۱۴۰۳

گروه ۲ سه شنبه ها ساعت ۸ تا ۱۰ سر تا سر ترم و چهارشنبه ها ۱۳ تا ۱۵ هشت هفته دوم

جلسه	عنوان مبحث فعالیت یادگیری / تکالیف	روش یاددهی - یادگیری	تاریخ ارائه	نام مدرس / مدرسان
۱	معارفه و توضیح در خصوص طرح درس آشنایی با ترکیب و مقدار مایعات بدن ، مبادلات آب و الکترولیت ها و اختلالات حجم مایع	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۶/۲۰ سه شنبه	خانم الیاسی
۲	اختلالات تعادل الکترولیت ها (سدیم، پتاسیم، کلسیم)	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۶/۲۷ سه شنبه	خانم الیاسی
۳	اختلالات تعادل الکترولیت ها (منیزیم، فسفر)، اختلالات اسید و باز	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۷/۳ سه شنبه	خانم الیاسی
۴	انواع محلول های تزریقی و مراقبت های پرستاری در تزریق هریک از آنها	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۷/۱۰ سه شنبه	خانم الیاسی
۵	معارفه و توضیح در خصوص طرح درس مروری بر آناتومی و فیزیولوژی سیستم عضلانی و حرکتی	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۷/۱۱ سه شنبه	دکتر نیما پورغلام
۶	بررسی و شناخت دستگاه حرکتی، تاریخچه سلامتی، انجام معاینات فیزیکی، تست های تشخیصی، علائم شایع و مراقبت های پرستاری مبتنی بر تشخیص های پرستاری	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۷/۲۴ سه شنبه	دکتر نیما پورغلام
۷	مراقبت از مددجو یان مبتلا به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند شامل: صدمات سیستم عضلانی و حرکتی و مفاصل، شکستگی ها و انواع آن	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۱ سه شنبه	دکتر نیما پورغلام
۸	مراقبت از مددجو یان مبتلا به اختلالات سیستم حرکتی و بافت همبند شامل: در رفتگی ها پیچ خوردگی و کشیدگی ها مراقبت های پرستاری مبتنی بر کاربرد فرایند پرستاری.	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۸ سه شنبه	دکتر نیما پورغلام
۹	اختلالات متابولیکی استخوان و استئوپروز، بیماری پاژه، استئومالاسی، نقرس و آرتريت نقرسی، استئو آرتريت و فرایند پرستاری	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۱۵ سه شنبه	دکتر نیما پورغلام
۱۰	مروری بر آناتومی و فیزیولوژی دستگاه گوارش	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	۱۴۰۳/۸/۱۶ چهارشنبه	خانم دکتر نیشابوری

دکتر نیما پورغلام	۱۴۰۳/۸/۲۲ سه شنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	عفونت های استخوان :استئومیلیت، آرتريت عفونی، سل استخوانی و مفاصل و ستون فقرات.	۱۱
خانم دکتر نیشابوری	۱۴۰۳/۸/۲۳ چهارشنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	بررسی و شناخت سیستم تغذیه ای (تاریخچه - معاینه بالینی)	۱۲
دکتر نیما پورغلام	۱۴۰۳/۸/۲۹ سه شنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	تومورهای استخوان و مراقبت های پرستاری، اختلالات پا :هالوس والگوس و...	۱۳
خانم دکتر نیشابوری	۱۴۰۳/۹/۳۰ چهارشنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	تست های تشخیصی و روش های درمانی سیستم گوارش	۱۴
دکتر نیما پورغلام	۱۴۰۳/۹/۶ سه شنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	اختلالات بافت همبند: آرتريت رو ماتوئید، لوپوس اریتماتو سیستمیک و اسکلودرمی، مراقبت پرستاری	۱۵
خانم دکتر نیشابوری	۱۴۰۳/۹/۷ چهارشنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	مراقبت از مددجویان مبتلا به سوء تغذیه (چاقی - پر خوری عصبی-بی اشتهایی)	۱۶
خانم دکتر نیشابوری	۱۴۰۳/۹/۱۳ سه شنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات معده (گاستریت حاد و مزمن، زخم معده، سرطان معده).	۱۷
خانم دکتر نیشابوری	۱۴۰۳/۹/۱۴ چهارشنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات روده ای (اختلالات التهابی، انسداد روده ،گاستروآنتریت، عفونت های انگلی، آپاندیسیت، پریتونیت...)	۱۸
خانم دکتر نیشابوری	۱۴۰۳/۹/۲۰ سه شنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات روده ای (تومورها و سرطان روده، هرنی، دیورتیکول، سندرم روده تحریک پذیر، ترومای روده)	۱۹
خانم دکتر نیشابوری	۱۴۰۳/۹/۲۱ چهارشنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات آنورکتال (یبوست و بی اختیاری مدفوع، فیشر ، فیستول آنال ،هموروئید، پیلونیدال کیست)	۲۰
خانم دکتر نیشابوری	۱۴۰۳/۹/۲۷ سه شنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	مراقبت از مددجویان مبتلا به کیسه صفرا	۲۱
خانم دکتر نیشابوری	۱۴۰۳/۹/۲۸ چهارشنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	مراقبت از مددجویان مبتلا به پانکراس	۲۲
خانم دکتر نیشابوری	۱۴۰۳/۱۰/۴ سه شنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	مراقبت از مددجویان مبتلا به اختلالات کبد	۲۳
خانم دکتر نیشابوری	۱۴۰۳/۱۰/۵ چهارشنبه	سخنرانی تعاملی، بحث گروهی	مراقبت از بیماران مبتلا به اختلالات معده (گاستریت حاد و مزمن، زخم معده، سرطان معده).	۲۴

وظایف و انتظارات از دانشجو:

۱. زیر بنای علمی مناسب جهت فراگیری مطالب مورد تدریس را کسب نماید.
۲. در تهیه تکالیف خود منابع جدید علمی و یافته های پژوهشی را مورد استفاده قرار داده و استناد صحیح به این منابع داشته باشند.
۳. به طور مداوم، منظم و مرتب بدون غیبت در کلاس های درس حضور یافته و در بحث های علمی شرکت موثر داشته باشند.
۴. تکالیف خود را در زمان های تعیین شده ارائه نموده و با آمادگی کامل در جلسات آزمون میان ترم و پایان ترم شرکت کنند.
۵. غیبت در کلاس نباید از حد مجاز مصوب بیشتر باشد. در صورتی که غیبت بیش از حد مجاز باشد:
۶. چنانچه بیش از ۱/۲ غیبت ها موجه باشد، آن واحد درسی حذف می شود.
۷. چنانچه غیبت ها غیر موجه باشد نمره صفر برای آن منظور خواهد شد.

روش ارزشیابی:

- ارزیابی تکوینی (سازنده)
- ارزیابی تراکمی (پایانی)

۵ درصد	حضور مرتب در کلاس و عدم غیبت
۱۵ درصد	شرکت در درس و فعالیت های کلاسی تعیین شده از سوی اساتید
۸۰ درصد	آزمون پایان ترم

منابع (آخرین چاپ):

Medical Surgical Nursing. Philadelphia: W.B. Saunders. Smeltzer, S. & Bare, B.G. Brunner & Sudarths. ۲۰۲۲. Medical Surgical Nursing. Philadelphia: Lippincott Raver co.